

Alkelforum

PLATFORUM, ONREGELMATIG MAAR GEREGLD VERSCHIJNEND STRIJDSCHRIFT SINDS 30 MAART 1982

DE ALLEREERSTE DAGEN DER MENSHEID

42

de republiek, de balie, maandag 1 februari 2010

proloog, 1ste scène

Kain & Abel-achtige setting. Twee broers, Amsterdamers, Betondorpers, op een verjaardag. Ze zitten tegen elkaar op te scheppen over de huidkankerplekken op hun benen. Wie heeft de grootste?... Ze ontbloten hun benen...

GERARD: Geleerde broer, nog even over die vertaalopvattingen van je...

KAREL: Je bedoelt: vertalen wat er staat?

GERARD: Ja dat, precies, vertalen wat er staat. Wat staat er dan?

KAREL: Ja eh... Wat er staat...

GERARD: Okee. Ik neem een willekeurige krant van vandaag... Wat staat hier dan? (*laat de Telegraaf zien met voorop de grote foto van het gezicht van Marco Kroon*).

KAREL: Uhg... Wat een boeventronie...

GERARD: Ja, dat is het en het hoort beslist thuis in het misdadigersalbum van de mensheid... Maar wat staat er?

Karel: Eh, sorry, majesteit... Ik heb het niet zo bedoeld... Ik heb het niet gedaan... Ik ben onschuldig! ... Ik heb reeds vrijwillig borstharen afgestaan voor onderzoek naar cocaïnesporen! ... Ik ben de man die in Oeroezgan heldendaden verrichtte en daarom een voorbeeldfunctie binnen en buiten defensie kreeg ...

GERARD: Een voorbeeldfunctie voor een militair... Zolang er helden worden gemaakt van militaire moordmachines als Marco K., zullen ze van hun voetstuk blijven vallen dan wel geworpen worden. Het zijn namelijk geen helden, punt. Tot held uitgeroepen worden is een zware last voor ieders schouders, een te zware last, wellicht. Zelfs, of misschien juist helemaal die van een kapitein van Hare Majesteits - Hoera! - commandotroepen die ik wel eens duchtig zoude willen...

KAREL: Gerard, Gerard! Er zijn volwassenen bij! Maar a propos deze foto, dit portret: dát staat er op deze tronie te lezen: 'Majesteit, ik heb uw vertrouwen niet beschaamd. Zweres.' Maar een man mag niet huilen, in de woorden van Pierre McKartner. 'Ik word kapotgemaakt,' dat staat er. 'Ik zal knokken tot het einde. Voor de koningin, voor mijn vriendin, voor mijn zontje en voor het korps.' Want het is een gevoelige soldaat. Er staat ook in te lezen: 'Er zijn mensen die me mijn succes niet gunnen.' Alweer woorden die zo uit de mond van de wereldberoemde schrijver van *Het*

Smurfenlied hadden kunnen zijn opgetekend, maar dit terzijde.

GERARD: Maar zie je wel dat het niet zo makkelijk is, dat vertalen wat er staat? Er staat dus veel meer dan wat er staat.

--- nestroy gezegd! ---

Men kan geen mens in het hart zien, en nog minder in de ziel, want die ligt nog achter het hart.

Als het toeval twee wolven samenbrengt, voelt vast en zeker geen van beide zich ongemakkelijk omdat de ander een wolf is; maar geen twee mensen kunnen elkaar tegenkomen in het bos zonder dat de een van de ander denkt dat het een struikrover is.

Ik denk over iedereen het slechtste, ook over mezelf, en ik heb me zelden vergist.

De menselijke gedragingen komen me voor als de oud-Duitse beeltenissen, ze liggen meestal op een gouden fond.

Er zijn heel weinig slechte mensen, en toch geschiedt er zo veel onheil op de wereld; voor het grootste deel is dit onheil toe te schrijven aan de vele, vele goede mensen, die verder niets dan goede mensen zijn.

Geen mens gelooft wat een mens allemaal nodig heeft voor hij half op een mens gaat lijken.

Edelmoedigheid vindt altijd bewonderaars, zelden navolgers, want het is een te dure deugd.

Het nemen van de maat is dat wat de kleermaker verheft boven duizenden van zijn medemensen; de kleermaker meet dat wat hij in het werk wil gebruiken vantevoren op; dat zouden veel grote mannen moeten leren, zolang ze nog klein zijn, want natuurlijk, hoe groter men is hoe minder men leert; wat groot is, is onhandig.

Hooghartige mensen zouden moeten beseffen dat ze ooit niet meer waren dan ons soort mensen. Maar als ze dat zouden beseffen, waren het geen hooghartige mensen.

Als je voor de begeerte van de mens de poorten der vervulling opent, zul je zie wat voor onafzichtelijk leger wensen hij naar binnen stuurt, waarbij het de vraag blijft of hij zich daarbij gelukkig zal voelen.

KAREL: Maar wat staat er dan, volgens jou, in zoveel woorden?

GERARD: Er staat nooit zoiets in zoveel woorden. En als je wist wat er stond, stond het er niet, want dan stond er wat anders. En had je geen vertaling nodig. Er staat altijd veel meer dan er staat. Er zitten altijd meer woorden in woorden, en hele levensbeschouwingen en wereldbeelden een aangenomen onderliggende veronderstellingen. Het gaat erom dat je een keuze moet maken.

KAREL: Vertaal dat eens in gewone Amsterdamse mensentaal aub.

GERARD: Moi soif. Zoals 'Mij dorst' is vertaald door mijn Franse vertaler in *Bezorgde Ouders*. Onherstelbaar verbeterd. Want ik had dorst, toen ik het schreef, zoveel is zeker. Daar ga ik niet lullig over doen.

KAREL: Gezelligheid kent geen tijd.

GERARD: Weer zo'n onvertaalbaar begrip, naar het schijnt. Maar ik ben erachter gekomen dat het juist eminent vertaalbaar is in alle talen van de wereld, alleen is het godzijdank nooit Hollandse gezelligheid.

KAREL: Spreek jij jezelf niet tegen?

GERARD: Ja ik spreek mezelf tegen, en tegen mezelf, dat spreek ik niet tegen. Maar dit portret, uit het anonieme voetbalplaatjesalbum uit de eredivisie der gelauwerde Oeroezgan-helden, deze gemoedelijke cafébaas uit het Noord-Vlaamse Den Bosch, de stad die ook al kan bogen op The Lord of the Rings, de cocainesnuivende spierbundel en ex-topatleet Joeri van Gelder, ook al een soldaat in wapenrok trouwens, die ik wel eens zou willen afstropen om ..

KAREL: Gerard, Gerard! We zijn hier op een verjaardag!

GERARD (*nog steeds in vervoering*): ... en dan mijn wil met hem doen... Dit portret, deze commando, deze kapitein van Hare Majesteits - Bravo! - commandotroepen, kreeg niet-ondertekende anonieme dreigbriefjes van een onbekende afzender die zichzelf niet bekend wilde maken, om even onbekende redenen, met teksten die aldus luiden: 'We zullen je wel krijgen' en 'From Hero to Zero'. Vertaal dat maar eens! Wat staat daar dan wat er staat, of komt te staan.

KAREL: Bij de hond, broertje, je hebt gelijk! Er staat helemaal niet wat er staat! (*Hij pakt het kaakbeen van een muil-ezel en slaat zijn broertje dood.*)

(*changement.*)

proloog, 2de scène

De Kniesoer zit voor de tv en wacht tevergeefs tot het nieuws over de dood van Salinger wordt gemeld op het NOS-journaal. Ondertussen vertaalt hij een van Salingers onregelmatige haikoes, omgekeerd.

DE KNIESOOR: Om

Het meisje in het vliegtuig

Draait 't hoofd van haar pop

Om, om mij te kunnen zien

(*changement.*)